

Redaktionelt forord

Med *Teaterpolitik og teaterledelse* præsenterer vi et tema, hvor det kunstneriske umiddelbart glider i baggrunden. Det gør vi med en tro på, at de teaterpolitiske og organisatoriske rammer i sidste ende har en afgørende betydning for det kunstneriske. Derfor sætter vi i dette nummer af *Peripeti – tidsskrift for dramaturgiske studier* fokus på de rammer, som er afgørende for scenekunsten. Teatret er sammen med filmen de organisatorisk og finansielt tungeste kunstarter, og vi har på redaktionen fundet det interessant at se på, hvordan de produktionsmæssige betingelser spiller ind på scenekunsten. Disse rammer varierer fra teater til teater og fra forestilling til forestilling, og det har derfor været hensigten at præsentere en række temaartikler, som tager udgangspunkt i forskellige institutionelle og kulturpolitiske kontekster. Det teaterpolitiske spiller en afgørende rolle her: Selvom meget tyder på, at scenekunstformer, der ikke modtager nogen form for offentlig støtte, er i vækst, er der stadig en stor del af scenekunsten, der er afhængige af den offentlige støtte. Det betyder også, at de politiske rammer for scenekunsten har en afgørende betydning for, hvordan dansk teater ser ud – ikke bare institutionelt, men også kunstnerisk.

Her spiller teaterloven naturligvis en central rolle, og meget tyder på, at den snart skal have et eftersyn. I slutningen af året kommer kulturministerens teaterudvalg med sit udspil til, hvordan en fremtidig teaterlov skal se ud. Det vil igen skabe diskussion af teaterpolitikken, fordelingen af midler og af de kulturpolitiske målsætninger, teaterloven er et udtryk for.

Vi har i redaktionen bestræbt os på, at temanummeret er inspirerende og horisontudvidende i forhold til disse diskussioner. Det betyder, at vi ikke bare har set på konkrete forhold i den danske teaterverden, men også har et udblik til en nordisk og europæisk sammenhæng.

Temaartikler

Temasektionen indledes af Sigrid Røysengs artikel *Godhet og galskap. Om den frie scenekunstens legitimitet*. Her diskuteres, hvorfor de frie norske scenekunstgrupper har haft svært ved at opnå kulturpolitisk legitimitet. Med inspiration fra såvel Foucault som Luhmann præsenterer artiklen en begrebsanalyse af »det gode« i såvel etisk som æstetiske forstand, som rammer ned i en afgørende kulturpolitisk grundlagsdiskussion om, hvorfor samfundet skal støtte (scene)kunsten. I en historisk analyse af den svenske teaterpolitik fra 1933 sætter Rikard Hoogland fokus på publikum. En bemærkelsesværdig pointe i hans *Teaterpublikken i svensk kulturpolitik* er, hvor konstant bekymringen over et vigende publikumstal og ikke mindst ungdommens manglende interesse for teatret er. Jon Nygaard tager i *Teater for alle? Norsk teaterpolitikks ambisjon – og organisatoriske og kunstneriske konsekvenser* udgangspunkt i en meget stærk tradition for at prioritere et decentralt teater samtidig med, at staten er den væsentligste kulturpolitiske aktør. Artiklen analyserer de organisatoriske og kunstneriske konsekvenser af en statslig kulturpolitisk beslutning om, at samtlige norske fylker skal have

et regionsteater. Også Louise Ejgod Hansens *To små teatre* sætter fokus på samspillet mellem det nationale og det lokale i en analyse af egnsteaterordningen og af, hvordan kulturpolitikken påvirker teatrenes organisatoriske rammer. I Josh Edelmanns *Hvad er et teaterkompagni. Det irske eksempel* præsenteres en Bourdieu-inspireret feltanalyse af, hvordan det teaterpolitiske system påvirker scenekunstnernes handlemåder. En hovedpointe er, at kunstnerne har indrettet sig efter et støttesystem, der præmierer en klar kunstnerisk profil, hvilket har medført en eksplosion i antallet af teaterkompagnier.

Eva Parum sætter i sin artikel *Ledelse af kreative kulturorganisationer – rammebetingelser og udviklingsmuligheder for danske teaterorganisationer* fokus på, hvilke konsekvenser Kulturministeriets valg af styringsinstrumenter har haft i forhold til Københavns Teater. Gennem et omfattende feltarbejde på Det Kongelige Teater har Helle Hein studeret ledelse af kunstnerisk personale. I artiklen *Kunsten at lede primadonnaer. Når god ledelse spænder ben for kunsten* præsenterer hun fire forskellige kunstnertyper og reflekterer over, hvordan de skal ledes, så det giver de bedste kunstneriske resultater. Sara Otterstrøm præsenterer i sin artikel *Den hierarkiske anarkisme. Indflydelsen af politiske overbevisninger på Volksbühnes infrastruktur* en værdiorienteret analyse af, hvordan Castorf i sit lederskab af Volksbühne har arbejdet for at lade politiske værdier være synlige såvel organisatorisk som kunstnerisk.

Essays og anmeldelser

Også i dette nummer af Peripeti har vi en række essays, hvoraf en del forholder sig til temaet. Det gælder Jørn Langsteds *Kunstopolitikens dramaturgi – version 2*, der diskuterer den afgørende balance mellem kontinuitet og fornyelse. Anette Asp Christensen og Christine Fentz' *Udviklingszoner i dansk scenekunst* kan ses som et indspark i netop denne debat. Med sin analyse af *Teatret som interferens* undersøger Annelis Kuhlmann, hvordan Odin Teatret arbejder med teatret som et kulturelt og socialt mødested. Dette uddybes i Ulrik Skeels essay, der præsenterer planlægningen og afviklingen af interferensprojektet i foråret 2009. Lars von Triers *Antichrist* præsenteres som dette nummers *værk* i en udvidet version med to analyser skrevet af henholdsvis Niels Lehmann og Bodil Marie Stavning Thomsen. Herudover kommer Dramachef på DR Ingolf Gabold med en reaktion på Birgitte Hesselaa's præsentation af DRs *Sommer*, der var *værket* i Peripeti 11 – og Birgitte Hesselaa replicerer.

I anmeldelsesdelen finder vi Jørn Langsteds anmeldelse af *Faktuel redegørelse om teatersituationen i Danmark 2004/2005-2007/2008*, som er en officiel kulturministeriel redegørelse. To af anmeldelserne præsenterer antologier, der rummer teaterpolitiske og teatersociologiske analyser med et europæisk perspektiv, det gælder Jon Nygaards anmeldelse af *Global Changes – Local Stages* og Jørn Langsteds anmeldelse af *State on Stage*. Erik Exe Christoffersen anmelder desuden fire meget forskellige bud på en forståelse af det aktuelle forhold mellem dramaturgien og skuespilkunsten i forhold til performance, devisingprocesser, den psyko-fysiske metode og teaterlaboratoriet.